

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Societas Leonum, Vulgò Die Löwen-Gesellschaft

Tann, Christoph Friedrich von

Giessae, 1713

VD18 14767295-ddd

Caput primum

urn:nbn:de:bsz:31-95009

CAPUT PRIMUM,

Quo corruptus Imperii nostri status illorum temporum, ubi Societates, Leonina & confimiles obtinuerunt, expenditur.

C O N S P E C T U S.

§. I. De corrupto & funesto Imperii nostri, qualis seculo XV. & precedente fuit, statu in genere. §. II. In specie malorum istorum cause expenduntur; quarum una fuit novi juris in Germaniam introductio, & justitiæ perversa administratio. §. III. Alteram præbuerunt ipsorum Imperatorum, etiam qui Fridericum III. antecesserunt, mores atque facta. Id quod distinctè spectatur in Regimine Caroli IV. §. IV. Nec non Wenceslai. §. V. Friderici, Ducis Brunsvicensis, nefaria occisio multorum in Imperii tumultuum causa extitit. §. VI. Ruperti Palatini infelicia partim fata, partim mores illius	existimationem apud Germanos non parum imminuerunt, undè superiorum temporum mala aucta. §. VII. Jodocus simulacrum potius Imperatoris, quam verus Imperator brevissimo regiminis sui tempore nihil medelarum morbis pene desperatis adhibere potuit. §. IIX. Sigismundo non voluntas, sed animositas defuit, & cum Ecclesiam magis quam Politiam curaret, latius in Imperio mala serpsere. §. IX. De Alberto II. conceptam spem regiminis brevitatis interceptit. §. X. Friderici III. socordia effecit, ut inolita mala altiores ubique radices egerint.

§. I.

Hospitem ac planè rudem in Historia patria esse oportet, qui, quàm misera ac funesta superioribus seculis, quintò maximè post decimum, Imperii nostri fuerit facies, ignorat. Non dicam nunc de procellis, quibus jactata fuit Ecclesiæ navicula, non de barbarie, quæ extinctò penè bonarum

rum literarum studio, in scholis regnavit. De his aliisque nunc non dicam; sed de Justitiæ exilio, & quæ illius sequelæ erant, periculosis, partim etiam pravis sodalitatibus, confœderationibus, turbis, factionibus, diffidationibus, cædibus, rapinis, devastationibus, quibus Germania nostra ita conquassata fuit, ut animam agere privata pariter atque publica salus videretur. Omne jus in armis positum; legum atque justæ nulla ferè cura, nulla ratio, & judiciorum nullus vel locus vel usus. Licet enim cum patriis jam tum & ante innotescere cœperint Romanæ leges, uti videre est apud Conringium, *de Origine Jur. German. c. XXXII. p. 194. seq.* licet etiam juxtà cum *Constitutione* Friderici II. de *Pace Civili*, & *Auræ bullâ* Caroli IV. Fridericus III. aliquot *Sanctionibus* hisce malis mederi tentaverit; effecere tamen corruptissimi temporum istorum mores, ut publicæ rei per hæc omnia parùm aut nihil fuerit consultum. Unicum erat, quod universalem in Imperii Cives jurisdictionem affectabat potius, quàm habebat, *Rotbrveilense Judicium*, à Conrado III. institutum; sed, dum & ipsi huic jus vile fuit, & corruptionibus quàm maximè patuit, non indè poterat desperatæ suæ causæ idoneum aliquod remedium expectare afflictissima nostra Germania.

§. II.

Causas tantorum malorum si inquisiverimus, reperientur sanè non unæ. Et in his quidem refero primam, licet præcipua fortè non sit, *mutationem Juris & Judiciorum*, quæ tum temporis in Germania, Germanis utique ringentibus, accidit. Ubi hi fuerant patriis suis juribus, tum consuetudinariis, tum in scripturam redactis. Hæc ubi in casibus obvenientibus non sufficiebant, uti sufficere nequaquam poterant, subsidium petebant ab æquo & bono, id quod istò rerum nostrarum statu, quò negotia civilia ad exactas ejusmodi formas & formulas, quales deinceps cœpere, nondum composita, fatis erat. Neque

que enim mirari decet, indita per naturam rectæ rationis dictamina in populo multos admodum numeros explevisse, qui Contractus & Testamenta, ut post receptum Jus Romanum habent, potissimam quippe litigiorum materiam, quin & ipsas litigandi regulas deinceps introductas ignoravit. Hodiè longè aliter in hisce rebus sentiendum statuendumque est, ex quo ad adcurationis istius, quâ jam Jurisprudencia nostra constat, *de univ* ea adscendit, ubi certè cum rectâ ratione insanire oporteat eum, qui solò naturalis justigladiò Gordios perplexarum causarum nodos dissolvi posse sibi persuaserit. Germanis igitur adhuc dum simplicitati adfuetis invisâ ea initiò novòrum intricatorumque, ut ipsis quidem videbantur, Jurium receptio, idque eò magis, quod jam offensi erant plurimi Pontificum Decretalibus, & introductò per ambages in judiciis procedendi modò, quibus tandem effectum, ut tribunalia ferè defugerent, & manu potius, quam Judicis sententiâ jus sibi adsertum irent. Conf. Conring. *l. c. c. XXVI. maximè circa fin.* Accedebat & illud, quod, qui tum temporis in foro causas vel agebant vel dijudicabant, Romani & Pontificii juris periti, omnia commodò suo metirentur, justitiam venalem haberent, & lites studiosè protraherent. Testatur id inter alia Friderici III. Reformatio, in Comitii Moguntinensibus edita, A. MCCCCXLI. ubi Articulo V. dispositum: *Das alle Doctores derer Rechten in H. R. R. Teutscher Nation sollen num sührobas hin nit mehr in des Reichs Râth / noch anderer weldlichen Fürsten / Grafen / Herrn Stete oder Communen Rath gezogen oder gebraucht werden / als Bersiker oder Râthe. Et Articulo VII. die Keyserliche weldliche Rechte / so bisher in Röm. Reich Teutscher Nation gebraucht und dafür gehalten seindt / sollen alle todte und abseyn / allein die / so durch die Rechtverständigen mit lautern Grundt und klahrer Warhendt ohne Argelist Rechtlich erkant sindt / sollen gehalten und bestetigt werden / damit der*

Arm so vil Freyheit und Zugangs habe in Rechten / als der Reich / und ob er schon ein Fürst were. *Causa sub movendorum ab omni consilio & iudicio Doctorum ibidem addita reperiuntur, & hæc sunt: Weil sie keinen Schlüssel zum Rechte finden/ bis beyde Theile arm werden / oder gar verdorben sind. Item, weil sie Stieff-Väter / und nicht die rechten Erben des Rechten sind. Dann sie ihm den Grund der Wahrheit nehmen / und durch ihren unordentlichen Geitz das Recht zu einen solchen Unglauben bringen / daß kein frum Man sein Vertrauen darin mer sehen mag. Additur: Das hatt ener verkehrte Lehre inner funffzig Jahren zuwege bracht; wo ist es vor erhöredt worden? ap. Goldastum, Reichs-Sagung, p. 1. p. 167. 171. seq. Conf. Conring. l. c. c. XXXII. p. 199. seqq. qui quidem rectè monet, in eam sententiam dubio procul itum non aliã de causã, quã quod illi Doctorum ordini permisti quidam rabula, pessimis fori Pontificii moribus, utpote cui debeat quicquid est rabularii negotii, tranquillitatem Germaniæ turbaverint.*

§. III.

Aliam causam præbuerunt mores & fata ipsorum Imperatorum; & quidem non Friderici III. solum, sed & aliquot præcedentium, dum vel pravis artibus Imperium adquisivere, vel negligentius administravere, vel nullã suã culpã aliqui à causis extrinsecus adventantibus rem in melius mutare impediti fuerunt.

CAROLUS IV. ut indè ordiar, averfis, quibus corona destinata fuerat, se melioribus, viã sanè non regiã Imperium ingressus est. Fridericum, Misniã Marchionem, & Hassiã Landgravium donariis delinivit. Güntherum, Schvartzburgi Comitem, optimum & bellicosissimum Principem legitime electum, cum armis non par esset, venenis è medio sustu-

sustulit. (*) Stabilitatem sibi per connubia quaesivit; Imperii bona dissipavit, (**) & quod pessimum, degeneri filio successionem

(*) Dum legitime electi hujus GUNTHERI Schwartzburgici historia, cum Actis & documentis necessariis, brevi lucem visura est, hac occasione tantum cordati ejus responsi, quod Electoribus dedit, copiam faciemus, undè satis apparet, non temerè hanc dignitatem eum affectasse, & si fata sivissent, Rectorem Imperii futurum fuisse providum, strenuum atque indefessum, qualem in omnibus suis negotiis antea se gesserat, iisque nominibus maximam sibi famam apud omnes adquisiverat. Wie hochnöthig ißiger Zeit nach den unverhofften Fall unsers gnädigsten Kayfers seel. wiederumb ein verständig Haupt seye/ und aber ich/ wie ganz geringfügig ich zu einen so hohen Ampt mich befinde/ nach Nothdurfft und genugsam betrachtet/ habe ich von Herzen gewünschet/ und Gott den höchsten Regenten/ in dessen Weisheit/ Vorsehung und längst beschlossenen Willen diese hohe Sache allein stehet/ zum fleißigsten angerufen/ selber hierinnen/ was den heiligen Römischen Reich am nächlichsten/ zu verordnen/ und solchen seinen Willen Ewren Fürstlichen Gnaden zu offenbahren/ und deren Heiken dahin zu richten/ eintrechtiglichen also zu wehlen und zu Kiesen/ daß es seinen allein weisen Willen gemess/ auch den heiligen Reich nützlich seye/ und daß es Ewr. Fürstlichen Gnaden wannner gereuen möge. Nu aber ie auff mich so hart getrungen wird/ und keine Vorwendung noch Entschuldigung nicht helfen kan/ ich auch nicht etwan dafür gehalten werde/ als ob ich Göttlicher Vorsehung widerstreben wolte; So resolvire ich mich endlich dahin/ und bin entschlossen/ wofern die Churfürsten femptlich zu Franckfurt offentlich und ordentlich erkennen und decerniren/ daß ißiger Zeit kein gewisser Kayser sey/ sondern das Römische Reich vacire/ und verlediget sey/ und darneben demoustriren/ daß Carolus per generalem sententiam repudiiret, verworffen/ oder doch nicht von denen meisten und Principal Theil eligirt sey/ und dann der mehrere Theil der Churfürsten/ die solche Macht haben/ mich ohne einige Simonen zu diesen Stande erwehlen und beruffen werden/ solche Wahl in Gottes Nahmen/ denselbigen ewigen und unsterblichen Herrn zu gehorsamen/ gemeinen Reiche Teutscher Nation zu Dienst/ Nutz und Wohlfahrt/ und dem Churfürsten zugefallen anzunehmen/ und dabey Ehr und Gut/ Leib und Leben aufzusetzen. Refert hæc ex Archivo Schwartzburg in Chron. Schwartzburgico avertot. Paul. Jovius, in Vita Güntheri, Imperatoris Rom. p. V. c. 1. 3.

tionem ambitu & coëmtis Electorum suffragiis comparavit. Quibus factis & aliis similibus Casare oppidò indignis in summum contemptum adductuseâ auctoritate, quâ ad reprimendos turbulentorum motus opus erat, omninò excidit, & dummodo suis in hac re posset lucris, parum habuit, omnia in Germania sursum verti atque deorsum. (***)

(**) Carolus, tametsi sagax, & rerum benè intelligens, parum tamen profuerat rebus Imperii; certè non fuerat meritis nomen Augusti, cum de ejus magnitudine haud pauca detrivisset. Eum Crantzius nominat Imperii vitricum, Theodoricus Niemijs Imperii dissipatorem. Maximilianus Imperator de eo dixisse fertur, illo pestilentiore pestem nunquam aliàs Germaniæ contigisse. Adlzreiter, *Annal. Boj. p. II. L. 6. p. 109.*

(***) Quàm corruptus hujus Imperatoris ætate Germaniæ status fuerit, vel sola, si alia deficerent testimonia, edocere potest Aurea Bulla, *Cap. XV.* ubi *conspiraciones, conventicula, colligationes*, tanquam frequentissimæ, prohibentur. *Cap. XVI.* obex ponitur pravæ consuetudini, quâ *Principum aliorumque subditi jugum originaria subjectionis abjicere querentes, imò ausu temerario contemnentes in aliorum civitatum cives se recipi procurarunt*, dicti communiter *Pfalburgeri*; de quâ voce præ cæteris videatur in peculiari Tractatu Jac. Wencker, edit. Argentor. 1698. Ac tandem *Cap. XVII.* *diffidationum* licentiam quodammodo restringit Carolus, melius utique facturus & suo officio convenientius, si profus & severissimè easdem prohibuisset, uti à Maximiliano I. tandem in Comitiijs Wormatiensibus factum infra docerimus. Graviter in detestandum illum morem invehitur Nicol. Cusanus. *L. III. de Concord. Cathol. c. 31. Error*, inquiens, *maximus & manifestus, per quem Deus offenditur, pax publica & omnis status perturbatur.* Et Petr. de Andlo, eò probè dolor! ait, *res redacta est, ut non modo vi oppressus vix judicem, ad quem recurrat, inveniat; sed & dum post longos laborum circuitus vix tandem judicatum obtinere contigerit, deficit tamen plerumque, qui res judicatas executioni demandare aut velit aut possit.* Hinc patria continuis *diffidationibus* exagitur; hinc jam tela volant, furibunda sparguntur faces; hinc armorum, arcuum sonat fragor, & injuriosus mucro omnia & omnia prosternit. *Imper. Romano-Germ. L. II. c. 16. Conf. Arumæus, ad A. B. Disc. VI. c. 17. th. 16.*

De Wenceslao dicere nil attinet, dum nemini non notum est, cum ocio & voluptatibus in Bohemia suâ indulgentem omnem Imperii curam susque deque habuisse. *Hoc unum deerat afflictæ genti malum*, ait Johannes Palatius, *quod Carolus monstrum in successorem intruderet filium suum Wenceslaum. Ejus pravi mores non tam Electoribus, quam Pontifici patebant; licet hi avaritia ac libidine corrupti in eo consenserint, ut hominem ventri, deliciis, abdomini, ac evacuandis dolis potius quam sceptro & Imperio natum, fortem, probum, cæterisque meliorem declararent. Vix annorum quindecim erat, cum pessima indoles, à puero jam solita perpetua agere Bacchanalia, in matronarum supra proclivis, & de ventre sollicitas, ad ruinam properabat Imperii. Electores dissentientes conciliavit, promissis unicuique Electorum 10000. florenorum. Tantam porro pecuniam cum solvere non posset, Electoribus publica Imperii veltigalia oppignoravit, sex Sueviæ Urbes vicinis vendidit, inde evisceratum est Imperium, deplumata Aquila, ut in reliquum cæteris sit animalibus contemptui* Hactenus Palatius. *Aquila Suevicæ L. XXXV. c. 2. n. 98. p. 279.* cujus, quia cordatum est, iudicium præ aliis adducendum censuimus. Sunt equidem, qui mitius de Wenceslao sentiendum, atque in ejusdem depositione justitiam desiderari existimant; & nec ego quidem omnia, quæ ipsi imputata, veritate niti, sed multum odii sibi attraxisse crediderim, quod cum Hutilitis benignius egit, per id autem Clerum maximè irritavit, atque infensum sibi reddidit; si quoque dicendum, quod rese sit, aliâ sanè, quam exautorationis viâ Imperio prospici potuisset, forteque debuisset; illud tamen nec negari nec excusari ullò modò potest, quod Imperii curam si non omnem planè abjecit, certè inter postrema habuit, & nec invitantibus quidem Ordinibus, in Germaniam venire voluit, teste Dubravio, *Histor. Bohem. L. XX. p. 219.* Undè non potuere non superiorum temporum mala gravissima quotidie latius serpere, & partes etiam,

B

quæ

quæ sinceræ adhuc fuerant, tabe quasi quadam inficere, cujus rei ætatis illius historiam sat locupletem si opus, nec aliàs sat cognitum esset, testem facili opera adducere possemus.

§. V.

Fridericus, Dux Brunsvicensis, Wenceslao, vi antea jam facta electionis, exautorato suffectus licet ad Imperii administrationem nunquam pervenerit, nobis tamen silentio prætereundus hic non fuit, ubi turbata Germaniæ faciem atque causas percensemus, quos inter hujus quoque Friderici eadem Historici diserte referunt. Illud constat, eum Francofurti electum, ubi ex Comitio patriam repetere voluit, juxta Frizlariam in viâ publicâ ab aggressoribus, Heinrico, Waldeccia Comite, Cuntzmanno à Falckenberg, & Friderico ab Hertingshausen, qui potiores erant, misere trucidatum fuisse. An instinctu Johannis, Archi-Episcopi Moguntinensis, sunt, qui affirmant, sunt qui negant, & in his maximè Serarius, *Rerum Moguntin. L. V. p. 868.* cujus rationes, expensæ à Meibomio, *Dissert. de hoc Friderico, Scriptorum Tom. III. p. 423.* licet tanti non sint, ut ad assensum pertrahere possint, rem tamen nos in medio relinquemus; cum & solus ferè atque primus Gobelinus Persona sit, qui scribit, Waldeccium se per hoc excusasse, quod de *Archi-Episcopi mandato* Regicidium istud perpetraverit. *Cosmodrom. etat. VI. ap. Meibom. l. c. Tom. I. p. 288.* quem deinceps Cuspinianus, in *Vita Ruperti parvi, p. 118.* alique recentiores in relationibus suis secuti sunt. Ut fidem rei concilient, addunt, præterea, iisdem temporibus in templo Cathedrali Moguntia lapidem inventum, cum hac in postica parte epigraphe: *Moguntia ab antiquo nequam.* Sine dubio aliquid ex vero habet, quod de isto lapide passim narratur, dum & ipse Serarius tanquam commentum rejicere non audet, sed potius inscriptionem interpretatur, eò quidem sensu, quo ipsum abundare sineremus, nisi ex solo ejus cerebro profuxisse, & fidei historica repugnare res ipsa aperte loque-

loqueretur. Pro fabula autem merito habendum illud est, quod tempore demum occisi Friderici, quasi in detestationem facinoris, lapis iste Moguntiae repertus fuerit. Cuspinianus ipse dubius haeret, *l. c.* Büntingius ad vulgi traditiones se refert, *Chron. Brunsvicens.* p. 266. Resuscitatae istius inscriptionis memoriae ansam dedisse Regicidium, alii sentiunt, cum Serario, quibus & nos facile calculum nostrum adposuerimus. Utcunque autem haec sese habeant, turbis certe in Imperio promovendis, non imminuendis, non extinguendis calamitosa haec Imperatoris Friderici occisio inservit, & mala malis non parum adauxit. Ita enim expressè Cuspinianus: *diu multumque ob mortem illius tumultuatum est in Germania. l. c.* Magni inde per Germaniam motus, inquit Palatius, *l. c.* Et Bünting: *Es ist aus diesen Mord viel Wunders in Sachsen entstanden. l. c. p. 267.* Audiamus Gobelinum, qui clarius tragicas istas sequelas exponens ita perhibet: *A. MCCCCI. Henricus Dux de Luneburg, Bernhardus frater suus, una cum Ottone, Archi-Episcopo Bremensi, fratre eorum, magnò congregatò exercitu, venerunt contra Archi-Episcopum Maguntinum, & Henricum, Comitem de Waldegge, mortem Fratris sui vindicaturi, & fuit iis adjutorio Landgravius Hassiae Hermannus, & ferè omnes Duces, Comites & Barones Saxonie. Deinde inter Archi-Episcopum Maguntinum & Henricum, Comitem de Waldegge ex una, & Landgravium Hassiae parte ex altera gravissima guerra continuata sunt. Ita quod neuter partium parcebat Ecclesiis, aut personis Ecclesiasticis, & Clerici, Seculares & Monachi indifferenter capti carceribus & lignis detinebantur. l. c.* Continuatum fuit bellum, inde unde coeperat, ad annum usque tertium, teste eodem Gobelino, his verbis: *Anno domini MCCCCIII. inter Landgravium Hassiae & Henricum Ducem de Luneburg, ex una, & Archi-Episcopum Maguntinum, ex altera parte guerra perseverant, & ipsi Principes castra quaedam ipsius Archi-Episcopi potenter capiunt, nec ipse valet eis resistere. Conf. Meibomius, Dissert. de Friderico, l. c. p. 244. seq.*

Uterius de bello isto nil commemorat Gobelinus, qui tamen isti aetati propior fuit, undè colligere licet, id, exhaustis utrinque viribus, anno dicti seculi quarto fuisse compositum pacemque factam, licet, quibus conditionibus, non inveniri fateatur Meibomius. *l. 1. p. 425.* Equidem Autor *der Waldeckischen Ehren-Rettung*/ut labem facinori abstergeret, justitiam ex moribus illorum temporum accersere conatus est, quibus licuerit privatâ violentiâ hostes ulcisci, & manu sibi jus adsertum ire, *p. 1. c. 7. n. 17. 18.* Enimverò si vel hoc maximè posset per adductas ab ipso pro Waldeccia justitiæ causas, rediret tamen omninò illud ad præfens nostrum institutum faciens, quod saepe diximus, perditissimum eò avo Imperii nostri fuisse statum, ubi nullus juris vel legum valor ac reverentia, sed sola vis vel Martius furor rerum summam ubique solus obtinuit.

§. VI.

Qui Friderico successit, RUPERTUS Palatinus (*) suâ quidem laude, præsertim ob studium sanandæ Germaniæ, non defraudandus; & iniquum omninò judicium est, quod de eo tulit Boxhornius: *nihil quidquam ab eo gestum, dignum memoriâ annalium: Histor. Universal. in vita Ruperti, p. m. 903.* Effecit tamen iniqua, quâ initiò statim Imperii, susceptâ adversus Vice-Comitem Mediolanensem expeditione, usus est, fortuna, ut non nihil autoritati ejus decederet, eoque ipso hominum frena mordentium licentia in Germania cresceret. Certè ex Italiâ reducem, in ipsa Heidelbergensi Metropoli, pueros ignominiosis cantunculis excepisse Trithemius autor est, quos cum Major domus verberibus & minis prohiberet, Rupertus cohibuit:
Noli

(*) Notandus hic obiter error Autoris *Chron. Sclavici. edit. à Lindenbrog. ad A. 1399. & 1400.* Kranzii, *Saxon. L. X. c. 9.* & aliorum, qui Rupertum Palatinum Friderico priorem faciunt, quod tamen falsissimum esse, ex Gobelino, Cuspiniano aliisque *II. cc.* aperte patet. *Conf. Meibom. in Friderico, p. 421.*

Noli, inquit, verberare canentes, nos Dominum Deum laudamus quod sani & incolumes à periculis liberati potuimus evadere. Chron. Hirsaug. Tom. II. p. 10. Conf. Nauclerus, Chronograph. Generat. 47. fol. 265. Cuspinianus, in vitâ Ruperti, p. 4891. seq. Vitis etiam vertitur optimo aliâ Imperatori, quod Heidelbergâ suâ semper velut affixus non ad Imperii provincias ipse subindè divertit, quod ad sedandas intestinas dissensiones antiqui Imperatores optimum consilium habuerint, teste gravissimo Scriptore Lehmanno, Chron. Spir. LVII p. 118. p. 919. Equidem eo imperante in Comitibus Francofurtensibus A MCCCCIX. de tollendis dissidiis, quæ in Imperio maximè inter Proceres gliscabant, studiosè actum, & cum parùm proficeretur, decennale armistitium conclusum fuit. Spangenberg. Chron. Mansfeld. c. CCCV. ad h. an. () At enim verò palliativâ hâc curâ Imperii rebus minimè consultum fuisse testantur illorum temporum historiâ; (**)* & mox

B 3

in

(*) Jam dum prioribus Imperii suscepti annis Rupertum Francofurti Comitibus celebrasse, in quibus de schismate Ecclesiastico tollendo, & de Imperii tranquillitate restituenda actum, refert Mich. Sachs / Keyser Chron. in Ruperto, c. V. p. 183. seq. Sed nescio, quid huic relatio tribuendum sit, dum apud alios, eosque præcipuos Historicos, altum de hac re silentium.

(**) Ut de facie rerum Imperii, quæ hujus Imperatoris ætate fuit, liquidius judicari possit, lubet quædam ex laudato Jovii Chronico Schwartzburgico, fide utique dignissimo, & ex documentis in Archivo repertis conscripto adprimè huc spectantia adponere. Exposuerat latè Jovius diffidationes, dissidia & tumultus, quibus longè lateque grassati fuerant quamplurimi, recensueratque varias Confœderationes, vel solos inter Comites Schvartzburgicos, Episcopum Halberstadiensem, Comites Anhaltinos, Domines Querfurtenses, Duces Brunsvicensis & alios plures initas; quibus denique subjicit sequentia: Aus diesen vielfältigen Verbündnissen ist nun leicht zu ermessen / wie wüß und unrichtig es damahls in Thüringen / sonderlich um das Eisfeld / auch disseith und jehenseith dem Harze zugegangen / und was für Plackereyen / Rauben / Streiffen und Zugreiffen an denen Dertthern in Schwangegangen. So verhielte sich in Sachsen und Westphalen auch nicht bef

insecuta Imperatoris mors omnem huic Constitutioni vim, si qua esse poterat, penitus detraxit.

§. VII.

JODOCUS, Ruperti successor, (*) simulacrum potius Imperatoris, quam reapse talis, non nisi sola barbâ conspicuus, senioque planè confectus, perbreui isto tempore, quô ad Imperii clavum sedit, ad evellenda imperii mala nihil quidquam valuit. Quin potius, dum acceptô sub clausulâ Commissoria Imperio, Electoribus, juxta cum reliquis Ordinibus, Nobilibus etiam atque Communitatibus indulgit, ut, si quid contra promissa & Imperii Constitutiones committeret, armatâ manu sibi resistere possint, ceupatet ex decreto, ap. Goldastum, *Constit. Imperial. Tom. III. p. 424.* indè facilè colligere licet, Jodocum contra ordines ne hiscere quidem ausum, utpote quos sub quocunque prae-textu irritare ipsi valdè periculosum fuerat futurum.

§. IIX.

SIGISMUNDUS egregiis, si quisquam alius, animi pariter atque corporis dotibus instructus Caesar tollendis tamen intestinis

fer/ da gleichfals eine Aufrühr über die andere entstanden. Inmassen auch Herzog Heinrich zu Braunschweig eine schädliche Fehde hatte mit denen Grafen von der Lippe/ darüber er mit etlichen von Adel von Graf Bernharden gefangen worden. Dieses Handels nahmen sich des Herzogs Freunde zum heftigsten an/ klagten dem Keyser/ und bathen um Erledigung. Ob nun wohl denen Grafen und ihren Hauptleuten/ den Herzog zur Stund wieder auf freyen Fuß zu stellen/ auch/ weil sie wieder des Reichs Abschied und allgemeinen Landfrieden in Sachsen/ Hessen und Thüringen auffgericht/ gehandelt/ auff angezeigten Termin vor den Keyserlichen Hals-Gericht zu erscheinen von Keyser Rupprechten durch ein scharff Edict geboten und auffgelegt worden/ so ward doch auff dasselbe nicht viel gegeben/ wurde auch solchen in keinen Stücke nachgelebet. u. so w. P. V. c. 31.

(*) Ineptè ergò Autor, de *Temporibus mundi* scribit: *Jodocus sex menses tantum supervixit, locumque Ruperto, qui imperaret, fecit. Etate mundi VI. fol. 2331.*

testinis Imperii motibus ac malis haudquidquam par fuit. Ejus rei sequentes potissimum causæ reperiuntur. Primò defuit Sigismundo animositas ad compescendos tantos fluctus omninò necessaria; porrò omne ferè tempus in Ecclesiæ Schismatibus & turbis componendis consumsit, & cum curis his unicè incumbens Hussitarum incurreret odia, infelici & periculoso bello se involuit, ut de aliis cogitare vix potuerit; denique posthabitis sæpè rebus Imperii, externa magis curavit, & ea propter in Hispaniam, Galliam Angliamque profectus tantum non risui ac contemptui se exposuit; unde etiam Maximilianum I. ipsum S. R. Imperii accensum; des heiligen R. Reichs Bittel/ appellatione ferunt. Certè Palatius Spiritus Sancti tabellionem vocat, qui triennii spacio totam peragraverit Europam. Aquilâ vagâ, in vitâ Sigismundi, p. 356. seqq.

§. IX.

Successori ejus, ALBERTO II. fortè animus non defuit ad sananda Imperii vulnera, dummodò tempus ad tantæ molis opus peragendum necessarium non defecisset. Neque enim bienniò totò imperavit Princeps longiore vitâ dignus, in quò spes erat recuperandorum de Imperio jurium perditorum. Casp. Hedion, Paralipomen: ad Abbat. Urspergens. in Alberto II. p. 94.

§. X.

Qui Albertum secutus est, FRIDERICO III. (*) regimen

(*) Equidem Fridericus Imperator non tantum à plerisque Historicis Tertius nominatur, sed & ipse in diplomatis, sigillis & nummis ita se nominat, eoque facto excludere ex ordine Imperatorum Fridericos, tam Austriacum, quàm Brunsvicensem videtur, quartum aliàs vel quintum, non tertium, se nominaturus. At respectu coronationis Pontificiæ id factum, quæ Friderico I. & II. non item cæteris obtigit, cui tantum tùm temporis ex superstitione tributum, ut non nisi coronati in Catalogum Imperatorum referrentur, id quod etiam cum Heinricis nonnullis contigisse jam alibi monuimus. vid. Lambecius, Tom. II. Bibliothec. Vindobon. p. 710. & post eum Meibom. Dissert. de Friderici in Imperatorem elect. l. c. p. 420.

men fat quidem diuturnum fuit, & de emendandis Imperii defectibus varia in Comitibus egit; (**) sed animus & fervor, quem negocium tam arduum exigebat, in eo desiderati fuerunt. *Nimium*, inquit laudatus Autor *Paralipomen.* ad Abbatem Urspergensis, *quietus toleravit omnia. Cunctator, ut diu habebatur, salutaris, quod maturitati dabatur, sed illa nunquam eo pervenit, ut vim ostenderet. Quoties enim apud illum fieret rerum comploratio, quod hæc & illa fierent, hæc & illa timerentur, ferunt respondisse: necdum esse tempus illa emendandi. Nec tamen illo vivente hoc tempus impletum est, nescitur, quando implendum. Jam res eò vergunt, ut Alemannia, quæ pridem amisit vivacitatem, omnem deinde perdat Imperii honorem. l. c. p. 103.* Consentanea his habet P. Langius. *Fridericus*, inquit, fuit quidem vir optimus, *Ecclesiam ac cerum diligens, atque pacificè Imperium utique in Germania gubernans; sed plus, quàm Imperatorem concedet, quieti & ocio deditus. Chron. Citizenf.* ap. Pistorium, p. I. p. 884. mirum itaque non est, si crabrones irritare & Augiæ stabulum purgare non ausus fuit Fridericus, utpote ad quod faciendum Hercule aliquo opus erat, id est, Principe, cui cum prudentia juncta esset fortitudo & intrepidus ad subeunda pericula animus, quique dictum sibi putaret illud Poetæ:

Tu, ne cede malis, sed contra audentior ito.

(**) Pertinet huc Keyser Friedrich des Dritten Reformation, proponirt auffn Reichs-Tage zu Maynz/ A. 1441. Ejusdem Constitution und Confirmation des fünffjährigen Landfriedens A. 1467. Item, Reichs-Ab-schied/ auffn Reichs-Tage zu Nürnberg publiciret/ von Handhab Friedes und Rechts A. 1467. Ejusdem Constitution und Ordnung des zehnjährigen Land-Friedes/ auffn Reichs-Tage zu Augsburg auffgericht. A. 1474. ap. Goldastum, Reichs-Sagungen/ p. I. p. 166. seqq. Item Friderici III. Mandat des vierjährigen Land-Friedens/ und daß der Fürsten Spännige Sachen sollen mit Zuziehung der Fürsten geschlicht werden / A. 1440. ap. eundem Goldast. *ibid.* p. II. p. 152.

Talis

Tales cum non fuerint plerique jam recensitorum Imperatorum, inde tamdiu cum ejusmodi pravarum Societatum mon-
stris colluctandum fuit infelici Germaniæ, donec tandem optatus ἀλεξιπικρός MAXIMILIANUS primus Imperator venit, qui
majore fiducia, & virtute rem aggressus tranquillitatem patriæ
nostræ feliciter restituit.

CAPUT SECUNDUM.

CONSPECTUS.

- §. I. De Origine, qualitate & fatis
Fœderum atque Consociationum in
Imperio, quales Seculo XIII. &
XIV. fuerunt maximè *Civitatum*
Rhenanarum atque Suevicarum,
summatim.
- §. II. *Societates bellicæ superiorum*
temporum cum *Societatibus Tor-*
neamentorum non sunt confun-
dendæ.
- §. III. Inter illas *Societates*, quæ nul-
lo jure munita, prima & antiquis-
sima est *Strellatorum*. der *Ster-*
ner-Bund.
- §. IV. Successit *Societas Veterum*
Mynnorum, Der *Geseller-Bund*
von der alten *Minne*.
- §. V. Eodem ferè tempore, quò hæc
innotuit, cœpit etiam *Societas*
Cornutorum, der *Hörner-Bund*.
- §. VI. Item *Falconum* vel *Falcano-*
rum Societas, der *Falken-Bund*.
- §. VII. Nec non prior *Leonina*, derer
Grimmen Löwen-Bund.
- §. IIX. Ac tandem *Fustiariorum*, seu
Benglerorum, der *Bengler-Bund*/
ubi etiam de *Societate Flagellato-*
rum, von *Flegler-Bunde* / & qui-
busdam aliis.

§. I.

POSTquam omnes Seculis XI. XII. & XIII. Pacis publicæ cau-
sa factæ Imperatorum Constitutiones optatum effectum
consequi non potuere; demum in Fœdera istum fuit, iisque
tentatum, numquid ad ad reprimendas inquietorum homi-
num insultus talia vincula valeant, ubi divinarum pariter at-
que humanarum Legum vis omnis in animis plerorumque
penè

C